

IŠAUGINTAS VARNŲ. PERSEKIOJAMAS TAMSOS.

KRANKAS

VARNŲ UŽKALBĖTOJAS

JACOB GREY

baltos lankos

JACOB GREY

KRANKAS
VARNŲ UŽKALBĖTOJAS

Iš anglų kalbos vertė Vidas Morkūnas

baltos lankos

Pirmas skyrius

Naktis jam tiko. Jis dangstėsi jos šešėliais, skanavo jos kvapus. Mėgavosi jos garsais ir tylomis. Berniukas, vardu Krankas, liuksėjo stogais, ir matė jį tik trys varnos, sklandančios tamsiame danguje, na, dar balta mėnulio akis.

Juodamūrio didmiestis plito į visas puses it koks pelėsis. Rytuose stūksojo aukštutėliai dangoraižiai, vakaruose, kiek Kranko žvilgsnis aprėpė, driekėsi bekraštis prastuomenės kvartalų stogų kalvynas, dūmijo pramoninio rajono kaminai. Šiaurėje niūksojo apleisti daugiabučiai. Juodupė tekėjo kažkur į pietus, dumblina jos tėkmė vis nešė ir nešė iš miesto nešvarumus, tik niekaip neišnešė. Kartais Krankas užuosdavo upės dvoką.

Čiūžtelėjęs purvinu stoglangio stiklu, pro kurį sunkėsi blausi šviesa, berniukas atsargiai pasirėmė į jį rankomis ir pažvelgė žemyn. Ten, apačioje, koridoriumi kiūtino susigaužęs sargas su plaušine šluota ir kibiru rankose.

Susirūpinęs savais reikalais, jis net nepakėlė galvos. Į viršų jie niekada nežiūrėdavo.

Krankas atsitraukė nuo stoglangio ir, pabaidęs gerai įmitusį balandį, apėjo senutėlį reklamos skydą. Žinojo, kad varnos neišleidžia jo iš akių. Nors pats dvi jų vos įžiūrėjo – atrode, šmėsčioja pora juodų it derva šešėlių. Trečioji buvo balta – blykšojo tamsoje lyg šmėkla.

– *Prrrraalkau*, – spigiu balsu kranktelėjo Spieglė, jausniausioji.

– *Tu amžinai prrrraalkusi*, – atšovė Rūgšna, kaip visada lėtai, solidžiai mosuodama sparnais. – *Ėdrrrrumas to jaunimo...*

Krankas nusišypsojo. Kas nors kitas būtų išgirdęs karokiant paprasčiausius paukščius, ir tiek. Jam varnų balsai sakė daugiau. Gerokai daugiau.

– *Aš vis darrrr augu*, – suplakusi sparnais, pasiteisino Spieglė.

– *Gaila, kad tavo prrrrotas – nebe*, – atkirto Rūgšna.

Baltė, sena, akla varna, sklendė virš jųdviejų kaip visada tylėdama.

Kiek pailsęs berniukas sulėtino žingsnį, visa krūtine įkvėpė vėsaus oro. Įsiklausė į nakties garsus – asfaltu riedančių ratų šiušenimą, tolimą muzikos dundesį. Kažkur kaukė sirena, neaiškiai šūkavo vyriškis. Supykęs ar iš

laimės – Krankas nesuprato. Jam ir nerūpėjo. Ten, apačioje, buvo paprastų Juodamūrio gyventojų pasaulis. Čia, viršuje, tarp tamsių pastatų siluetų, – jo ir varnų.

Prašokęs pro ventiliacijos angą, iš kurios pliūptelėjo šilto oro srovė, jis sustojo ir išplėtė šnerves.

Kvepėjo maistu. Kažin koku sūrumu.

Krankas pripuolė prie stogo krašto ir pažvelgė žemyn. Išvydo skersgatvį, pristatytą šiukšlių dėžių, ir atviras tarnybines visą parą veikiančios užkandinės duris. Jis žinojo, kad darbuotojai dažnai išmeta puikiausio maisto, tegul ir išėdų. Krankas buvo neišrankus. Jis žvilgsniu išnaršė visas tamsias kerteles. Nieko įtartino nepastebėjo, bet pasitikrinti vertėjo. Ten, ant žemės, kur buvo jų – ne jo – pasaulis, visada tykojo pavojai.

Rūgšna nutūpė šalia ir pakreipė galvą. Gatvės žibinto šviesoje trumpas jos snapas suspindo auksu.

– *Arrr niekas mums negrresia?* – paklausė paukštis.

Apačioje kažkas sukrutėjo, ir berniukas dirstelėjo žemyn. Šiukšliadėžėje rausėsi žiurkė. Pakėlusį galvutę ji be baimės pažvelgė į Kranką.

– Manau, niekas, – atsakė šis varnai. – Bet būkite budrios.

Jis žinojo, kad paukščiais gali pasikliauti netgi labiau nei savimi. Per aštuonerius draugystės metus turėjo ne vieną progą tuo įsitikinti.

Krankas perkėlė kojas per atbrailą ir minkštai nušoko į avarinių laiptų aikštelę. Spieglė nusklendė žemyn ir nutūpė ant šiukšliadėžės dangčio, Rūgšna įsitaisė ant stogo kampo stebėti gatvės. Leisdamasi ant laiptų turėklo Baltė slystelėjo, ir metalas po nagais šaižiai sučerškė. Sargyba išsidėstė pozicijose.

Berniukas ėmė lipti žemyn. Staiga įsmeigė akis į tarpdurį ir susigūžė. Pilvas garsiai užgurgė. Iš užkandinės plūdo sodrus maisto kvapas. Pica! – dingtelėjo jam. Mėsainiai!

Panaršęs artimiausioje šiukšliadėžėje, aptiko geltoną polistirolo pakuotę, dar šiltą. Tučtuojau ją atvožė. Traškučiai! Suskato kimšti juos, riebaluotus, sūrius, suskrudusiais kraštais, į burną. Buvo neapsakomai gardu. Actas jau graužė gomurį, bet Krankui, dvi dienas nieko nevalgiusiam, tai nerūpėjo. Rydamas traškučius stačius, mažne paspringo. Atsikosėjęs sotinosi toliau. Vienas traškutis iškrito, jį akimirksniu pagriebė Spieglė.

Staiga kimiai sukarkė Rūgšna.

Berniukas krūptelėjo ir pritūpė. Įsižiūrėjęs skersgatvio gale išvydo keturis siluetus.

– Ei! – sušuko vienas jų, išstypėlis. – Nekišk nagų prie mūsų gero!

Krankas, prispaudęs dėžutę prie krūtinės, ėmė trauktis atatupstas. Spieglė suplakė sparnais ir pakilo.

Siluetai prisiartino, žibintas apšvietė jų veidus. Vaikėzai, už Kranką gal kiek vyresni. Sprendžiant iš nuskurusių apdarų, – benamiai.

– Užteks, – pratarė Krankas ir, parodęs į šiukšliadėžes, paaiškino: – Maisto visiems užteks.

– Užteks, bet tik mums, – pasakė berniūkštis su dviem žiedais, įvertais į viršutinę lūpą. Išdidžiai krypuodamas jis žengė į priekį. – O tu vagi.

– *Arrr dorrosime juos?* – paklausė Spieglė.

Krankas papurtė galvą. Lieti kraują dėl kelių traškučių tikrai neverta.

– Ei tu, nusmurgęs vagičiau, nekratyk prieš mane galvos! – suurzgė ilgšis. – Melagis!

– Fe, jis dar ir smirda, – nusišaipė kitas.

Krankas pasijuto raustąs. Jis žingtelėjo atbulas.

– Na ir kurgi išsiruošei? – paklausė vaikišcias su žiedais lūpoje. – Pabūk dar kiek.

Priėjęs prie Kranko šiurkščiai pastūmė šį į krūtinę. Netikėtai užkluptas berniukas pargriuvo ant nugaros. Pakuotė išslydo iš rankų ir traškučiai pabiro. Vaikėzai apstojo Kranką iš visų pusių.

– Tik pažiūrėkit, jis dar ir barsto svetimą gerą!

– Surinkti neketini?

Užspeistas berniukas nerangiai atsistojo.

– Galite pasiimti, – suburbėjo.

– Per vėlu, – atkirto vadeiva ir liežuviu perbraukė žiedus. – Turėsi užsimokėti. Kiek turi?

Krankui apmirė širdis.

– Nieko neturiu, – išlemeno, versdamas kišenes.

Staiga blykstelėjo peilio geležtė.

– Na, tada turėsi užsimokėti pirštais, vagie, – pasakė vaikėzas ir šoko pirmyn. Krankas įsikibo šiukšliadėžės briaunos ir užsikeberiojo ant dangčio. – Oho, koks vikruolis! – nusišaipė anas. – Nukelkite, – paliepė kitiems.

Šie apsupo šiukšlinę. Vienas sudavė Krankui į kulkšnij. Kitas pašėlo siūbuoti dėžę. Berniukas susverdėjo. Užpuolikai pratrūko juoktis.

Kairėje už trijų metrų pastebėjęs lietvamzdį, Krankas šoko ant jo. Bet gerai įsitverti nespėjo – latakas atitrūko nuo sienos, debesių pažiro dulkės. Berniukas aiktelėjęs šonu nudribo ant betono. Anie keturi apstojo jį vaipydamiesi.

– Laikykit tvirtai! – paliepė vadeiva.

– Prašau... ne...

Krankas mėgino priešintis, bet užpuolikai prisėdo jam kojas, sugriebė už rankų. Vienas jų prikišo peilį prie vienos belaisvio rankos, paskui – prie kitos ir paklausė saviškių:

– Na, vyručiai, kurią? Kairę ar dešinę?

Savo varnų Krankas nematė. Iš baimės jam smilko padai. Vaikigalis priklaupęs įrėmė kelį jam į krūtinę.

– Eni beni riki taki, – ėmė skaičiuoti, kraipydamas peilį tai į vieną, tai į kitą pusę.

– *Krrrankai, saugokis!* – veriamai suriko Rūgšna.

Berniūkščiai sužiuro aukštyn. Staiga kažkieno ranka sugriebė peiliu ginkluotam vaikėzui už apykaklės ir plėšte atplėšė jį nuo Kranko. Pliaukšt! – ir peilis nukrito ant betono.

– *Iš kurrr jis atsirrado?* – nusistebėjo Spieglė.

Krankas atsisėdo. Aukštas prakaulus vyras laikė užpuoliką pastvėręs už sprando. Iš po dėmėtos vilnonės nepažįstamojo skrybėlės kyšojo šiurkštūs kaštoniniai plaukai. Po sena ruda miline, sujuosta mėlyna nuspurusia virve, jis vilkėjo bent kelis sluoksnius nešvarių drabužių. Veidas buvo apžėlęs kuokštuota barzda. Benamis, kaip spėjo Krankas, galėjo būti įpusėjęs trečią dešimtį.

– Atstokite nuo jo, – gergždžiu balsu paliepė vyriškis. Prieblandoje jo burna atrodė kaip juoda skylė.

– O tau kas darbo? – atšovė Kranką už kairės rankos laikantis berniūkštis.

Benamis šiurkščiai pastūmė žieduotąjį į šiukšliadėžę.

– Nevisprotis! – sušuko tas, kuris buvo prisėdęs belaisviui kojas. – Maukime iš čia!

Vadeiva pagriebė nukritusį peilį ir pagrasino juo vyriškiui.

– Džiaukis, suskretėli, kad nenoriu teršti peilio, – suniurzgė. – Eime, vyručiai, – paragino saviškius.

Užpuolikai nudūlino sau. Krankas, vos atgaudamas kvapą, atsistojo. Pažvelgęs aukštyn išvydo savo varnas: jos tupėjo ant avarinių laiptų turėklo ir žiūrėjo į jį.

Kai anie keturi pasuko už kampo, iš tamsos išniro dar viena žmogysta, tik mažesnė, ir atsistojo šalia vyriškio. Smulkaus, blyškaus veido berniukui pasišiaušusiais, nešvariais šviesiais plaukais galėjo būti kokie septyneri ar aštuoneri, bent jau taip pasirodė Krankui. Vaikas sumosavo ketveriukei pavymui kumštuku ir sušuko:

– Tik pamėginkite dar kartą mums pasipainioti!

Krankas ėmė rankioti pabirusius traškučius. Dėjo juos į dėžutę. Nejaugi leisi geram daiktui tuščiai pražūti. Lankstydamasis nugara jautė gelbėtojo ir berniuko žvilgsnius.

Surinkęs visą gerą, pakuotę įsidėjo į gilią striukės kišenę ir nuskubėjo prie avarinių laiptų.

– Palūkėk! – šūktelejo benamis. – Kas tu?

Atsigręžti Krankas atsigręžė, bet į vyriškį nežiūrėjo.

– Niekas.

Anas prunkštelėjo.

– Rimtai? Kur tavo tėvai, Nieke?

Krankas papurtė galvą. Nežinojo, ką atsakyti.

– Turėtum būti atsargesnis, – perspėjo benamis.

– Pats savimi pasirūpinu.

– Dar ką tik mums taip neatrodė, – išdidžiai atkišęs smakrą, pasakė vaikas.

Krankas išgirdo, kaip subruzdavo varnos ant turėklo jam virš galvos. Vyriškis dirstelėjo aukštyn ir prisimerkė.

– Tavo draugės? – paklausė, vos pastebimai nusišypsodamas.

– *Metas skrrristi namo*, – sukarkė Rūgšna.

Krankas, nesidairydamas per petį, ėmė lipti laiptais. Kopė greitai, vikriai įsitverdama skersinių rankomis, išmiklintas kojas statydamas beveik be garso. Užlipęs ant stogo pažvelgė žemyn. Benamis, užvertęs galvą, žiūrėjo į jį, vaikas rausėsi po šiukšles.

– Bus negerų dalykų! – sušuko vyras. – Labai negerų! Jei įklimpsi į bėdą, pasikalbėk su karveliais!

Kam jam kalbėtis su karveliais? Jis kalbasi su varnomis.

– *Tie karrrrveliai!* – niekinamai suspigo Spieglė. – *Akmuo, irrrr tas prrrrotinesnis!*

– *Matyt, nukvaišęs, kaip irrrr dauguma žmonių*, – pasakė Rūgšna.

Vos atsidūręs ant stogo, Krankas paraitė kulnus. Iš galvos jam nėjo paskutiniai benamio žodžiai. Nukvaišęs šis nėmaž neatrodė. Nei veidas koks nors perkreiptas, nei žvilgsnis drumstas. Vyriškis buvo visiškai nepanašus į senus girtuoklius, besišlaistančius gatvėmis, elgetaujančius namų

prieduriuose. Maža to, jis dar ir padėjo išsigelbėti. Rizikavo, nors kištis niekas nevertė.

Varnos neatsilikdamos skrido Krankui virš galvos. Pro tarpiais jos nuklysdavo į šalį, bet tuojau pat, apskriejusios kokį pastatą, grįždavo. Jie skubėjo į saugų lizdą. Namu.

Gobiamas nakties tamsos, berniukas pamažu rimo.

Antras skyrius

Tas pats sapnas. Vis tas pats.

Jis namuose, tuose ankstesniuose. Patalas toks minkštas, tarsi gulėtų debesyje. Šilta, jis norėtų apsiversti, iki pat smakro užsitraukti pūkinę antklodę ir užmigti. Bet negali. Mat tai – ne šiaip sapnas. Tai – prisiminimas.

Skubrūs žingsniai laiptuose. Jie ateina jo.

Jis iškelia kojas iš lovos, ir pirštai panyra į ilgo plauko kilimą. Kambarys skendi šešėliuose, bet jis įžiūri ant komodos išrikiuotus žaislus, knygeles ant lentynos.

Po durimis nutįsta šviesos režis, jis išgirsta balsus. Kuždasi sunerimą tėvai.

Durų rankena nulinksta, jie įeina į kambarį. Motina apsirengusi juodai, jai ant skruostų sidabru žvilga ašaros. Tėvas – su rudomis velvetinėmis kelnėmis, marškiniais atvira apykakle. Jo kakta prakaituota.

– Prašau, ne... – sako Krankas.

Motina ima jam už rankos ir tempia prie lango. Jos delnas sudrėkęs, lipnus.

Krankas mėgina išsivaduoti, bet sapne jis – mažas ir pernelyg silpnas.

– Nesipriešink, – sako ji. – Prašau nesipriešint. Patikėk, taip bus geriau.

Jis spiria motinai į blauzdą ir dreskia nagais, bet ji apglėbia jį galingu gniaužtu ir užkelia ant palangės. Siaubo apimtas Krankas suleidžia dantis jai į dilbį. Motina jo vis tiek nepaleidžia. Tėvas atitraukia užuolaidas, ir Krankas juodame žvilgančiame stikle pastebi šmėstelint savo veido – apvalaino, paklaikusiomis akimis – atspindį.

Langas atsidaro, vidun siūbteli vėsus nakties oras.

Dabar jį jau laiko abu: motina už vienos rankos ir kojos, tėvas – už kitos. Krankas spardosi, rangosi, rėkia.

– Tyliau! Tyliau! – ramina jį motina. – Viskas gerai.

Krankas žino, kad košmaras netrukus baigsis, bet tas žinojimas jo nė kiek neguodžia. Tėvai stumia jį nuo palangės, kojos jau tabaluoja ore, jis mato žemę apačioje. Tėvo veidas įsitempęs, išraiška bjauri. Jis vengia žiūrėti Krankui į akis. Bet šis mato, kad tėvas irgi verkia.

– Na! – paragina jis, atleisdamas gniaužtus. – Šok!

– Kodėl? – nori surikti Krankas, bet tik vaikiškai suverkšlena.

– Atleisk, – prataria motina ir išstumia jį pro langą.

Akimirką Kranką supykina, bet čia pat jį pagauna varnos. Jos apkimba jo rankas ir kojas, nagais įsikerta į odą, į pižamos audeklą. Nežinia iš kur atsiradęs tamsus debesis neša jį aukštyn.

Jo veidą užkloja plunksnos, jos kvepia žeme.

Aplink išvien juodos akys, šiurkščios kojos. Sulig kiekvienu daugybės sparnų grybšniu jis kyla vis aukščiau.

Patiki savo kūną ritmingai plasnojantiems paukščiams ir žino, kad tuojau prabus...

Bet šį kartą neprabunda.

Varnos saugiai nuleidžia jį ant šaligatvio netoli namų, į kuriuos veda tarp aukštų medžių nusidriekusi balkšva prievažis. Jis mato tėvus prie lango, šis jau uždarytas. Jie stovi apsikabinę.

Kodėl jie taip pasielgė?

Jis vis neprabunda.

Staiga Krankas išvysta priešais namą tarsį iš tamsos susiformuojantį pavidalą, jis lėtai žirgluoja prie durų. Būtybė – aukšta, beveik sulig durimis, labai liesa, ištįsusiomis, pernelyg ilgomis rankomis ir kojomis.

Dabar sapnas visai kitoks nei anksčiau. Jau nebe prisiminimas – kažin kaip Krankas tai žino.

Nežinia kaip jis iš visai arti mato būtybės veidą. Tai – žmogus, bet tokio Krankas dar niekada neregėjęs. Jis nenori

žiūrėti, bet negali atplėšti žvilgsnio nuo to veido, kurio blyškumą dar labiau pabrėžia juodi plaukai, uždrikę ant kaktos ir vienos akies. Tasai vyras būtų netgi išvaizdus, jei ne visiškai juodos, be baltymo, akys.

Krankas net nenumano, kas tas žmogus, bet žino, kad jis ne šiaip blogas. Tasai laibakūnis telkia aplink save tamsą. Ir atsibastė čionai piktadariauti. Atnešė nelaimę. Tas žodis kažkaip savaimė ateina į galvą. Krankas nori surikti, bet iš siaubo neįstengia net prasižioti.

Prabusti jis taip pat negali.

Atėjūno lūpas perkreipia šypsena, jis iškelia ranką praskėstais it voro kojos pirštais. Ant vieno jų – didelis auksinis žiedas. Kai tas žmogus apgniaučia durų belstuką, atrodo, tarsi susiskliaustų gėlės žiedas. Krankas dabar mato tik žiedą, jo ovale išgraviruotą vorą su aštuoniomis šeriuotomis kojomis. Jo kūnas pavaizduotas viena linija, mažesnis išlinkis – galva, didesnis – liemu. Jame įrėžta kažkas panašaus į raidę M.

Nepažįstamasis bilsteli tik kartą ir atsigręžia. Jis žiūri tiesiai į Kranką. Šis staiga sumoja, kad varnų nebėra ir pasaulyje su atėjūnu jie likę vienudu.

– Ateinu tavęs, – sušnibžda vyras, beveik nejudindamas lūpų.

*

Krankas riktelėjo ir prabudo.

Kakta žliaugė prakaitas, rankų oda buvo pašiurpusi. Net po brezentu, ištemptu tarp šakų virš galvos, jis įžiūrėjo savo paties iškvėptą garą. Kai atsisėdo, medis girgžtelėjo ir lizdas susiūbavo. Ranka nuvirveno voras.

Sutapimas. Tik sutapimas.

– *Kas nutiko?* – paklausė Spieglė, nutūpusi prie jo.

Krankas užsimerkė, ir akyse tuojau sutavaravo žiedas su voru.

– Vis tas pats sapnas, – atsakė. – Miegok.

Vis dėlto sapnas buvo ne *tas pats*. Juk to nepažįstamojo – žmogaus prie durų – jis niekada nebuvo sutikęs. Ar tikrai?

– *Pamiegoti būtų gerrrai*, – atsiliepė Rūgšna. – *Bet rrrai-tydamasis kaip lesamas kirrrrminas ir mus prrrrižadinais. Senolė Baltė, irrr ta prrrrabudo.*

Krankas išgirdo, kaip Rūgšna irzliai pašiaušė plunksnas.

– Atsiprašau, – burbtelėjo jis.

Vėl atsigulė, bet miegas nebeėmė, užmigti neleido pamažėle blėstantys sapno aidai. Aštuonerius metus kartojosi tas pats košmaras, tad kodėl šiąnakt buvo kitaip?

Berniukas nubloškė apklotą ir luktelėjo, kol akys apsi-
pras su tamsa. Lizdas buvo iš medgalių ir šakų sumeistrauta trijų metrų skersmens aikštelė su skylė, kurią jis pridengdavo

gabalu raukšlėto pusiau perregimo plastiko. Lizdą juosė stačios maždaug metro aukščio sienelės, suraizgytos taip pat iš šakų ir sutvirtintos statybų aikštelėje rastais lentgaliais. Kuklų savo turtą berniukas laikė aplamdytame lagamine, prieš kelis mėnesius rastame ant Juodupės kranto. Panorėjęs vienumos, jis užsitraukdavo lizdą perpus dalijančią užuolaidą, nors Rūgšnai tokia keistenybė buvo nesuprantama. Varnos į namus įlįsdavo ir iš jų išlįsdavo pro nedidelę angą brezentiniame stoge.

Lizde, ypač žiemą, būdavo šalta, bet bent jau sausa.

Prieš aštuonerius metus, varnų tik atneštas į senąjį parką, jis glaudėsi apleistame vaikiškame namelyje, įtaisytame ant apatinių šakų. Šį lizdą aukštybėse susirentė jau pats, paūgėjęs, kai įgudo karstyti po medžius. Krankas juo labai didžiavosi. Tai buvo jo namai.

Atkabinęs jis atmetė brezento kampą. Ant sprando berniukui nutiško lietaus lašas. Jis pasipurtė.

Giedrame danguje virš parko kabojo mėnulio šukelė. Baltė nė nekrustelėdama tupėjo ant šakos prie lizdo, jos plunksnos mėnesienoje tviskėjo it sidabrinės. Paukštis pakreipė galvą, ir Krankui pasirodė, kad blyški, nereginti akis *žiūri tiesiai į jį.*

– *Še irrrr po viso miego,* – suniurzgė Rūgšna ir nepatenkinta sukinkavo.

Spieglė nutūpė berniukui ant rankos ir dusyk sumirksėjo.

– *Nekrrreipk į Rrrūgšną dėmesio*, – pasakė. – *Seniams ankstyvas miegas – svarrrbus dalykas*.

– *Užčiauptum, Spiegle, snapą*, – šiurkščiai atkirto Rūgšna.

Kranko šnerves pasiekė didmiesčio kvapai. Trenkė automobilių išmetamosiomis dujomis. Puvenomis. Maita. Buvo ką tik nuliję, bet Juodamūrio dvakų neišvėtydavo net ir smarkiausios liūtys.

Berniukui gurgė pilvas, bet dėl to jis nemaž neirzo. Alkis tik išmiklindavo pojūčius, į tolimiausius sąmonės užkaborius nustumdavo visas baimes. Krankui reikėjo prasiblaškyti. Pravėdinti galvą.

– *Einu, paieškosiu kokio mitalo*, – pasakė jis.

– *Vėl?* – nusistebėjo Rūgšna. – *Vakarrr valgei*.

Berniukas pastebėjo vakarykštę traškučių pakuotę, numestą tarp žvilgančių niekniekių, kurių prisirankiodavo varnos. Lizde voliojosi butelių kamšteliai, skardinės, nuo jų nulupti žiedai, folijos skiautės. Bolavo Rūgšnos vakarienės likučiai – keli kuo švariausiai nulesti pelės kaulėliai. Mažytė sutriuškinta kaukolė.

– *Aš irrrrgi mielai užlesčiau*, – rąžydamasi prisipažino Spieglė.

– *Arrr nesakiau?* – kratydama snapą atsiliepė Rūgšna. – *Ėdrrrrūnė!*

– Nesirūpinkite, ilgai neužtruksiu, – prižadėjo paukščiams Krankas.

Jis atvožė skylę lizdo dugne, išlindo pro ją ir ėmė vikriai lipti žemyn – kur įsikibti, žinojo atmintinai. Vos nušoko ant žemės, į žolę prie jo nusileido trys pavidalai – du juodi, vienas baltas.

– Nereikia manęs lydėti, – kiek pyktelėjęs suburbėjo jis kokį tūkstantą kartą. Aš jau nebe mažas, norėjo pridurti, bet susizgribo kaip tik toks ir pasirodysiąs.

– *Nesiginčyk su mumis*, – karktelėjo Rūgšna.

Krankas tik patraukė pečiais.

Parke, ant kurio vartų metų metus kabėjo spyna, buvo, kaip visada, tuščia. Ir tylu. Tik vėjas medžiuose šnibždėjo. Bet Krankas vis tiek laikėsi šešėlių. Kairiojo jo bato padas atplyšęs lapsėjo. Teks kur nors porą nugvelbti, pagalvojo berniukas.

Jis praėjo surūdijusią lipynę, ant kurios niekada nebūdavo vaikų, gėlynus, kadų kadai apkėstus piktžolių, maurais apėjusį tvenkinį. Prieš kokį mėnesį Spieglė prisiėkinėjo mačiusi jame žuvį, bet Rūgšna ja netikėjo. Kairėje pusėje už parko tvoros, išmeigęs į dangų keturis bokštus, dunksojo Juodamūrio kalėjimas. Kartais naktimis Krankas girdėdavo slopius garsus, sklindančius iš už storų belangių sienų.

Kai jis sustojo prie grafičiais apkeverzotos plynos orkestro pakylos, ant laiptelio nutūpė Spieglė.

– *Kažkas negerrrai, arrrr ne?* – tripinėdamas ant betono paklausė paukštis.

– Na ir atkaklumas! – užvertęs akis burbtelėjo berniukas. Varna tik pakreipė galvą. – Sapnas buvo kitoks, – prisipažino jis. – Daugiau nieko.

Košmaras vėl įsibrovė į jo mintis. Tas juodakis žmogus. Ant žemės nusidriekęs jo šešėlis, tarytum vidurnakčio skiautė. Ištiesta ranka, žiedas su voru...

– *Tavo tėvai – prrrraeitis*, – spigiai sukvarkė Spieglė. – *Metas juos užmirrėti.*

Krankas linktelėjo ir pajuto krūtinėje pažįstamą skausmą. Kasyk, kai pagalvodavo apie tėvus, suskausdavo, lyg kas būtų prilietęs ką tik įsitaisytą mėlynę. Žinojo niekada jų neužmiršiąs. Kiekvieną naktį kartodavosi tas pats: jis bejėgiškai makaluodavo kojomis virš tuštumos, paskui aplink regėdavo vien plakančius sparnus.

Ak, kiek jų, varnų, per tuos aštuonerius metus būta. Apsukruolis. Karštapėdė. Vienakojis Balandinis. Kavos mėgėja Dėmė. Tik Baltė, akla nebylė, taip ir liko su juo. Su Rūgšna lizdą Krankas dalijosi penkerius, su Spiegle – trejus metus. Viena gyvenime nebuvo pasakiusi nieko įdomaus, kita – nieko smagaus, trečia išvis nekalbėjo.

Berniukas užsikorė ant vartų ir, įsikibęs pirmosios užrašo JUODAMŪRIO PARKAS raidės, užsikeberiojo ant tvoros. Nuėjo ja užtikrintai, tarsi žingsniuotų šaligatviu, atsainiai susibrukęs rankas į kišenes. Virš galvos suko ratus Baltė ir Rūgšna.

– *Maniau, ieškosime, ko užkr̄rrrimtus*, – sukarkė Spieglė.

– Netrukus paieškosime, – atsakė Krankas.

Atsidūręs prie kalėjimo jis sustojo. Berniuką beveik visiškai paslėpė tanki ant tvoros užsvirusio senutėlio bukmedžio lapija.

– *Vėl čia?!* – karktelėjo Rūgšna, nutūpusi ant šakos. Ši net sulingavo.

– Nesiginčyk! – įsakmiai pratarė Krankas ir įsižiūrėjo į kalėjimo šešėlyje užsiglaudusį didžiulį namą kitapus gatvės.

Pasidairyti į jį berniukas ateidavo dažnai. Kodėl – nežinojo nė pats. Galbūt jam magėjo pamatyti kasdienį paprastos šeimos gyvenimą. Krankui patiko stebėti tuos žmones pietaujančius, žaidžiančius stalo žaidimus, tiesiog sėdinčius prie televizoriaus.

Varnos tokio Kranko pomėgio nesuprato.

Pastebėjęs sode nusidriekusį šešėlį, jis staiga vėl prisiminė košmarą. Kraupią nepažįstamojo šypseną. Vorišką ranką. Keistą žiedą. Berniukas sutelkė visą dėmesį į namą. Tikėjosi šitaip nuvysias šiurpiuosius vaizdinius.

Kiek valandų, jis nenutuokė. Šviesos name buvo išjungtos, užuolaidos užtrauktos. Krankas žinojo, kad tos šeimos galva dirba kalėjime, buvo matęs jį išeinant pro šio vartus ir grįžtant namo. Vyriškis vilkėdavo kostiumą, tad berniukas spėjo, kad jis – ne sargybė. Juodas jų automobilis it snaudžiantis žvėris tūnojo ant prievažos. Duktė,

raudonplaukė mergaitė, šiokių metu veikiausiai miegojo, jos šuniukas, susirietęs į kamuolį, gulėjo lovūgalyje. Ji, bent jau taip Krankas spėjo, galėjo būti jo bendraamžė.

Ueueueueueue!

Naktį perskrodė verksmingas kauksmas. Berniukas krūptelėjo ir susigūžęs įsikibo tvoros mūro. Mėnesėtoje tyloje sirena aimanavo kurtinamai šaižiai.

Visuose keturiuose bokštuose plykstelėjo prožektoriai, pačiame kalėjime ir gatvėje sušmaizėjo baltos šviesos rėžiai. Krankas slėpdamasis susirietė po šakomis.

– *Sprrrrunkame!* – riktelėjo Spieglė, nervingai šiaušdama plunksnas. – *Tuojau čia prrrrigužės žmogėnų!*

– Palūkėkite, – kilstelėjęs ranką sušnibždėjo berniukas.

Antrame namo aukšte, tėvų miegamajame, įsižiebė šviesa.

– *Bent karrrtą prrrritarrrsiu Spieglei,* – atsiliepė Rūgšna.

– Neskubėkite.

Kituose kambariuose taip pat sužibo šviesos, po geros minutės atsivėrė laukujės durys. Krankas vylėsi tamsoje liksiąs nepastebėtas. Mergaitės tėvas išėjo į lauką. Buvo lieknas, bet tvirtas vyras, šviesiaplaukis, šiek tiek praplūkusi viršukakčiu. Jis taisėsi kaklaraištį ir kažką kalbėjo į telefoną, kurį skruostu spaudė prie peties.

– *Jis vedžioja tą krrraupų šunį!* – pasibjaurėjusi sukvėkštė Rūgšna.

Vyriškio balsą stebė sirena, ir Krankui, kuriam labai magėjo išgirsti, kas kalbama, teko įtempti ausis.

– Būsiu po trijų minučių! – sušuko anas. – Visus užrakinkite kameroje, parenkite man įvykių išsklotinę ir požeminių trasų planą. – Kiek patylėjęs jis pasakė: – Kas kaltas, man visiškai nesvarbu. Surinkite visus laisvus darbuotojus. Susitinkame prie vartų. – Vyriškis vėl kelias akimirkas patylėjo, tada pridūrė: – Žinoma, paskambinkite, ir kuo skubiau. Policijos komisarė turi žinoti. Veikite!

Jis įsidėjo telefoną į kišenę ir sparčiu žingsniu patraukė kalėjimo link.

– Kas čia dedasi? – sumurmėjo Krankas.

– *O kas mums darrrbo žmonių rreikalai?* – atsiliepė Spieglė. – *Verrrrčiau nešdinkimės.*

Staiga tarpduryje išdygo mergaitė. Ji vilkėjo žalią chalatą, švelnių bruožų veidas buvo beveik tobulai trikampis, akys įsodintos plačiai, smakras – smailas. Ryškiai rudi, kaip ir motinos, plaukai padrikai krito ant pečių. Mergaitei prie kojų tupėjo šuo.

– Tėti!.. – pašaukė ji.

– Lidija, niekur neik! – nė neatsigrėždamas sudraudė tėvas.

Krankas tvirčiau įsikibo mūro.

Vyriškis pasileido ristele.

– *Atrrrropoja vorrrras*, – ištarė kažkas berniukui kone į ausį.

Jis krūptelėjo ir pažvelgęs aukštyn išvydo ant šakos tupinčią Baltę.

– *Arrr tu čia prrrrašnekai?* – apsidairiusi paklausė Rūgšna.

Baltė sumirksėjo. Krankas įsižiūrėjo į balkšvai aptrauktas senolės akis.

– Balte... – pakalbino jis paukštį.

– *Atrrrropoja vorrrras*, – šiugždžiu balsu pakartojo varna. Atrodė, vėjas čežina sausus lapus. – *Jo grrrobbis – mes.*

– *Sniego gniūžtė jau visai nukvako*, – įsiterpė Spieglė.

– Koks voras? – paklausė Baltės Krankas iš baimės perdžiūvusia gerkle.

Paukštis spoksojo į jį neregėmis akimis. Lidija vis dar stovėjo tarpduryje ir žiūrėjo tėvui įkandin.

– Balte, koks voras? – dar kartą paklausė berniukas.

Varna neatsakė.

Turėjo nutikti kažkas svarbaus. Kad ir kas tai būtų, likti nuošalyje Krankas neketino.

– Pirmyn! – paragino jis savo paukščius. – Paseksime tą žmogų.